

УДК 616-08-039.76:378

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СТУДЕНТАМ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

І. Р. Мисула, Т. Г. Бакалюк, І. М. Салайда

ДВНЗ “Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України”

TEACHING EXPERIENCE OF MEDICAL REHABILITATION FOR STUDENTS OF MEDICAL FACULTY

I. R. Mysula, T. H. Bakalyuk, I. M. Salayda

SHEI “Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine”

У статті викладені деякі методичні особливості та практичні аспекти проведення занять з медичної реабілітації. Сучасний підхід до вивчення предмета забезпечує більш якісний рівень засвоєння матеріалу, освоєння нових методик та вміння застосовувати отримані знання на практиці.

The article adduces some methodological peculiarities and practical aspects of classes conducting on medical rehabilitation. Modern approach to the study of the subject provides a higher level of material mastering, development of new techniques and the ability to apply this knowledge on practice.

Вступ. Медична реабілітація як один із провідних напрямів у медицині і як галузь медичної науки має досить добрі перспективи, але на сьогодні наявне велике коло невирішених, суперечних і маловивчених наукових, практичних та організаційних проблем, які стимулюватимуть розвиток предмета і сприятимуть зростанню його ролі в медицині. В основу удосконалення організації медичної допомоги населенню покладено розвиток реабілітаційної служби на стаціонарному, амбулаторному, санаторному етапах за основними захворюваннями з розробкою ефективних реабілітаційних технологій. Накопичений досвід і наукові дані підтверджують, що методи медичної реабілітації сприяють підвищенню ефективності лікування, зниженню втрати працездатності та показників інвалідності [1].

Важливим завданням, яке стоїть перед викладачами вищих навчальних закладів на сучасному етапі, є впровадження нових методів навчання, піднесення їх на новий якісний рівень і втілення їх у життя, формування студента як особистості, громадянина, прищепити йому навички до постійного самостійного вдосконалення власної майстерності та обізнаності в умовах сучасного швидкозмінюваного світового наукового середовища [3].

У сучасних соціально-економічних умовах, коли система охорони здоров'я хронічно недофінансовується, а населення не в змозі оплачувати дорогі ліки, а населення не в змозі оплачувати дорогі ліки, застосування природних

методів лікування та методів фізичної реабілітації стає ще більш актуальним. Разом з тим, впровадження в клінічну практику нової діагностичної апаратури, нових методик у проведенні відновного лікування висуває нові вимоги до якісного рівня підготовки лікарів [2].

Сучасні технології навчання у вищій школі регламентуються Болонською доктриною, яка орієнтована на пріоритет активної самопідготовки, що сприяє найбільш ефективному засвоєнню предмета, який вивчається. Ми притримуємось цього методологічного принципу та застосовуємо нові підходи у викладанні медичної реабілітації. Одним із завдань навчального процесу є розвиток індивідуальних особливостей студентів, які ми спрямовуємо на широкий світогляд, спроможність інтегрувати знання та практичні навички при проведенні занять.

Основна частина. В Тернопільському медичному університеті студенти VI курсу медичного факультету на кафедрі медичної реабілітації та спортивної медицини вивчають предмет “Медична реабілітація”, який інтегрує питання реабілітації пацієнтів практично при всіх існуючих патологіях. Медична реабілітація – це комплексна дисципліна, яка передбачає викладання студентам всього спектра знань, які пов'язані з реабілітацією серцево-судинних, ревматологічних, неврологічних, пульмонологічних та багатьох інших захворювань. Маючи необхідний

об'єм знань з різних нозологій, використовуючи здобуті на попередніх курсах знання з фізіотерапії та фізичної реабілітації, студент здатний адекватно засвоювати предмет.

Основним завданням навчання студентів з медичної реабілітації є формування навичок практичної діяльності, підготовки висококваліфікованого фахівця, який буде володіти необхідним об'ємом теоретичних знань, вмінні застосовувати отримані знання на практиці. Виходячи з цього, основна мета проведення занять з медичної реабілітації – досягти оптимізації якості навчання студентів, шляхом збільшення об'єму наочного матеріалу, вивчення нових методів реабілітації та активна участь студента в науково-дослідній роботі.

Новим якісним етапом у викладанні медичної реабілітації є вивчення питань наукового забезпечення етапів реабілітації: ознайомлення з новими методами і технологіями використання основних лікувальних чинників; обґрунтування критеріїв ефективності реабілітаційного етапу на підставі уніфікованих технологій; складання індивідуальних програм медичної реабілітації при різних патологіях; застосування стандартів відновного лікування.

Мотивований інтерес до вивчення предмета пробуджується після ознайомлення з лікувальною базою реабілітаційних відділень та санаторіїв, що дозволяє на практиці продемонструвати позитивні сторони засобів та методів медичної реабілітації, а також закріпити мотивацію, яка виникла і спонукає до активного освоєння практичних вмінь та навичок. На практичному занятті, яке, як правило, проходить в санаторному закладі або у відділенні реабілітації, демонструються різноманітні методи та засоби медичної реабілітації, починаючи від класичних і завершуючи сучасними, також у студентів є можливість опанувати методикою проведення та оцінити можливості методів лікування. Це не тільки закріплює інтерес, який виник до інформації, але і мобілізує студента на активне оволодіння технікою проведення методик та дає можливість зрозуміти адекватність застосування методів на різних етапах реабілітації.

Використовуючи європейський досвід у викладанні "Фізіотерапії", який перейняли викладачі нашої кафедри під час стажування в Нідерландах, ми застосуємо модифіковану схему проведення семінарів. Перед заняттям студент отримує методичну вказівку з індивідуальним завданням для практичної роботи, ситуаційними задачами та методиками з різних розділів медичної реабілітації. На семінарі, який є послідовним продовженням практичної роботи сту-

дентів у відділеннях реабілітації, є можливість детально проговорити про методи, висловити свою думку, розібрати ситуаційні задачі та проблемні питання і т. д., при цьому формується повне уявлення про місце методів медичної реабілітації в комплексному лікуванні у хворих з різною патологією. Колективне аналізування проблеми на семінарі дає можливість студенту розвивати клінічне мислення.

Участь у впровадженні нових методик є активним методом оволодіння інформації, створюється сприятливий для навчання клімат, оскільки вся група бере активну участь у дослідженні методу, також це дає студенту зрозуміти, що почуває пацієнт під час застосування деяких видів реабілітаційного лікування. Для прикладу, студенти досліджували ефекти нордичної ходьби, суглобової гімнастики з амортизаторами, пневмомасажу та ін.

Особлива увага приділяється оволодінню студентами практичними навичками. Складений перелік практичних навичок, які вони опановують під час навчання на циклі медичної реабілітації. Студенти призначають реабілітаційне лікування хворим, мають можливість ознайомитись з найбільш поширеними захворюваннями у людей різного віку, вивчити особливості реабілітації в підлітковому та похилому віці.

Одним із принципів навчання є систематичне ведення контролю засвоєння матеріалу студентами та їх самопідготовки. Контроль знань ведеться шляхом письмових відповідей студентів на питання, які розроблені на кафедрі з кожної теми, з наступним усним обговоренням проблемних моментів. Такий метод дає можливість кожному студенту ще раз додатково згадати пройдений матеріал з даної теми, а не лише з окремих питань, на які він давав відповіді письмово. Професійна підготовка фахівців передбачає постійний моніторинг якості навчального процесу і використання новітніх інформаційних технологій. З метою кращого засвоєння матеріалу під час самопідготовки студенти готують презентації, з якими можуть виступити на семінарі.

Висновки. Тільки при використанні різних методологічних підходів, спрямованих на активне мотивоване оволодіння студентами конкретної теми, забезпечується максимальне підвищення рівня професійності. Нові умови породжують і нові вимоги до процесу навчання і, звичайно, до викладача.

Оскільки студент виступає як активний елемент системи навчання, тобто бере активну участь у науково-дослідній роботі, вивченні нових методів реабілітації, – це сприяє поглибленню теоретичних та практичних знань з медичної реабілітації. Для викладача

сьогодні важливо постійно вдосконалювати власні знання про методи навчання, впроваджувати у власну викладацьку практику новітні освітні концепції, йти

в ногу з часом та виховувати плеяду конкурентоспроможних майбутніх фахівців на ринку надання медичних послуг.

Література

1. Медична та соціальна реабілітація / [І. Р. Мисула, Л. О. Вакуленко, М. І. Швед та ін.]. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. – 400 с.

2. Медицинская реабилитация в Украине: современное положение и перспективы развития / В. Н. Сокрут, В. Н.

Казаков, В. Я. Уманский [и др.] // Новости медицины и фармации в мире. – 2003. – № 10 (138). – С. 19–20.

3. Молчанова О. Педагогічне спілкування / О. Молчанова // Психологія. – 2009. – № 29–39 (356–366). – С. 2–16.